

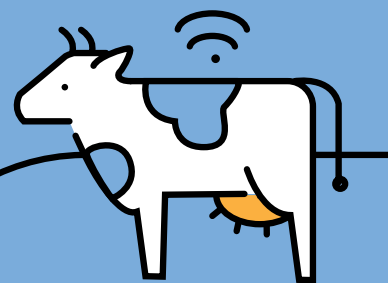
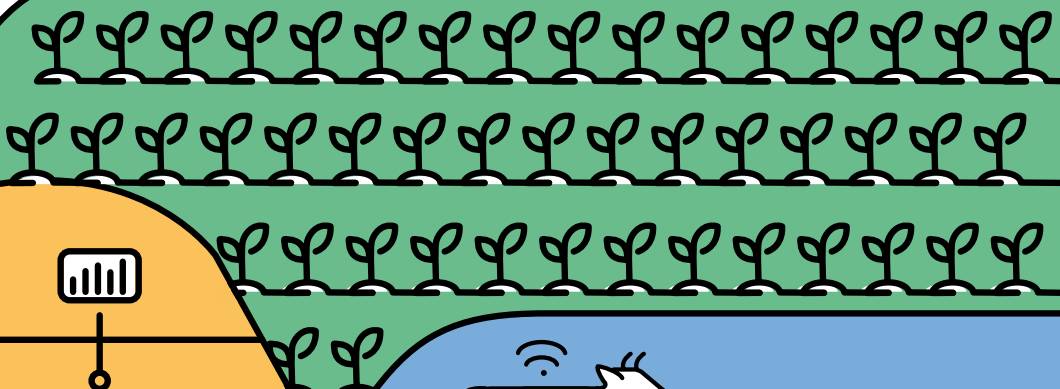
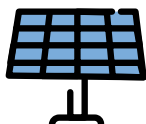
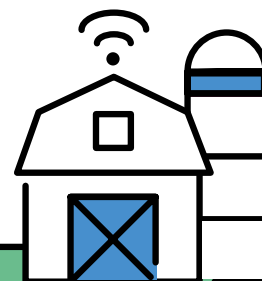
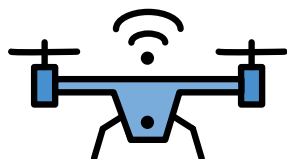
Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

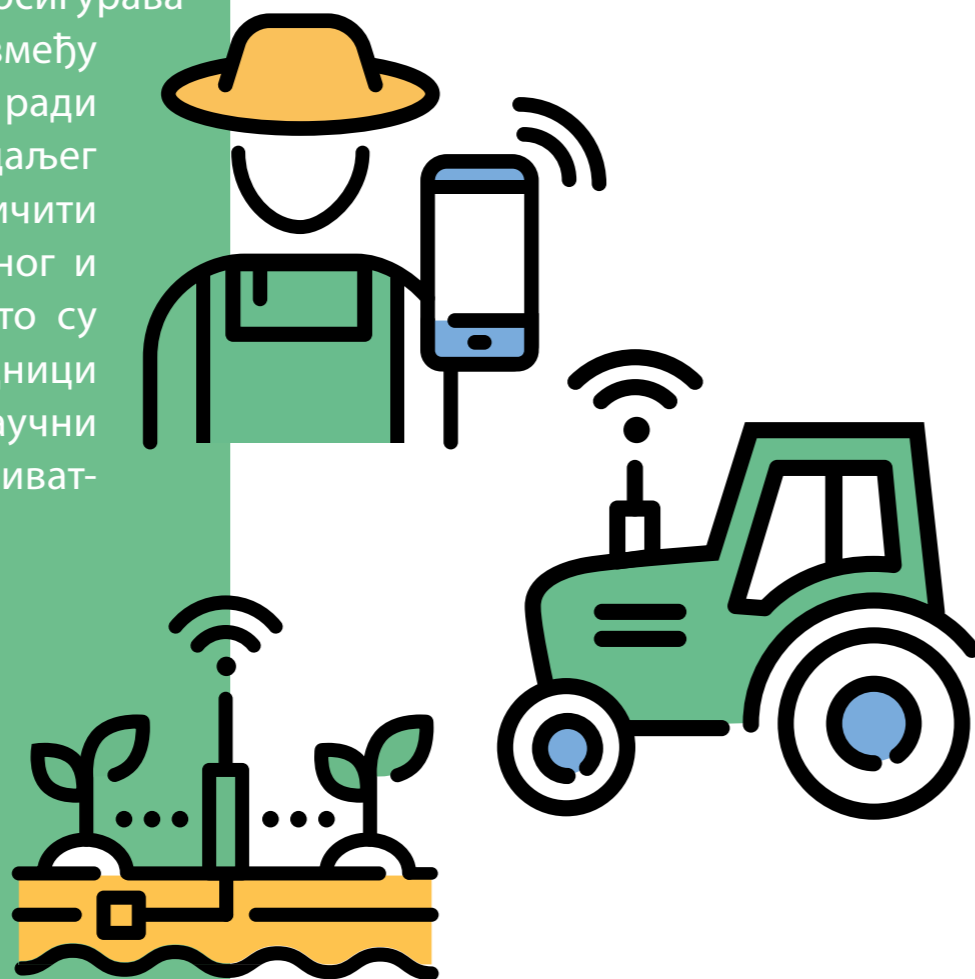
#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Пројекат финансира
Европска унија

Систем пољопривредног знања и иновација (АКИС)

Знање и иновације су предуслов за развој пољопривредне производње и значајно олакшавају пољопривредницима у суочавању са тренутним и будућим изазовима. Ефикасан систем пољопривредног знања и иновација (АКИС) осигурава да се знање преноси између свих актера у систему, ради преношења искуства и даљег учења. АКИС чине различити актери из јавног, приватног и цивилног сектора као што су пољопривредници, радници у пољопривреди, научни радници, професори, приватни саветодавци, актери у ланцу снабдевања храном и други актери у пољопривредном и прехранбеном сектору.

Систем пољопривредног знања и иновација (АКИС)

Јачање АКИС-а у Европи

АКИС се, током година, развијао од примарног академског концепта до широке примене знања у сектору пољопривреде. Свест о значају АКИС-а повећана је у циљу бољег повезивања науке и практичне примене научних истраживања и иновација за добробит пољопривредника. Европско иновационо партнерство за одрживост и продуктивност пољопривреде (EIP-AGRI) основано је 2012. као подршка Стратегији „Европа 2020“ за паметан, одржив и инклузивни раст.

Европски АКИС су сложени и веома разноврсни. Свака земља је развила систем који је прилагођен њеним потребама и конкретним ситуацијама. У државама са јаком регионалном

структуром (федералне или децентрализоване) као што су Немачка, Италија и Белгија, АКИС се одликују разноликим уређењем у свакој административној јединици земље.

У већини земаља, јавни сектор функционише као испоручилац информација, савета и финансирања пољопривредног сектора и спроводи координационе активности. Образовне и истраживачке институције (приватне и државне) стварају знање и иновације, пружају образовање и – у неким земљама – такође саветодавне услуге. Приватни сектор је широко заступљен у АКИС-у - на пример на хиљаде консултаната који раде независно (нпр. Италија) или као део велике саветодавне организације (нпр. у Финској или Шведској).

Европско иновационо партнерство за одрживост и продуктивност пољопривреде (EIP-AGRI)

Карактеристике АКИС-а

Национални АКИС системи нису директно упоредиви због специфичности сваке од држава у погледу организације институција и законодавног оквира. Међутим, могу се окарактерисати као слаби или јаки и фрагментисани или интегрисани. У јаким АКИС системима постоје утицајни актери или организације на националном нивоу који подржавају делове или целокупне системе знања. „Јако“ такође указује да су наменски ресурси додељени АКИС-у, на пример, доступна су јавна улагања за унапређење саветодавних услуга, производње знања и размене. Коначно, у снажном АКИС-у би постојали докази да су саветодавне услуге доступне и да од њих има користи. Слабом АКИС-у би недостајале ове карактеристике.

Ниво интеграције се односи на формалну везу између актера у АКИС-у. Фрагментисани АКИС карактерише неколико независних научних/образовних институција које раде паралелно. Оне обично нису добро координисане, ретко сарађују, а некад се чак и такмиче међу собом. Интегрисани АКИС подржан је националном политиком за АКИС и саветодавним системима, а координатор АКИС-а увек је јавно тело. Поред тога, у интегрисаном АКИС-у постоје докази о везама између различитих актера.

Европски АКИС карактерише мешавина јавних и приватних актера и нема земаља у којима само јавни актери доминирају системом знања. И јавне организације и приватна предузећа пружају саветодавне услуге, а пољопривредно образовање (нпр. факултети) може имати мешовито финансирање или је потпуно приватно.

Кључне карактеристике АКИС-а у Заједничкој пољопривредној политици ЕУ 2021-2027 (ЗПП):

Знање и иновације имају пресудну улогу у помагању пољопривредницима и руралним заједницама да се суоче са данашњим и будућим изазовима;

Креатори политике, пољопривредници, истраживачи, саветници, удружења и медији треба да појачају напоре у развоју нових знања и иновативних решења;

EIP-AGRI је јединствени оквир политике за подршку интерактивним иновационим пројектима на локалном, националном и међународном нивоу;

Успешне АКИС стратегије укључују четири главне групе активности:

Јачање протока знања и веза између истраживања и практичне примене

Јачање пољопривредних саветодавних услуга и њихово међусобно повезивање унутар АКИС-а

Јачање иновација

Подршка дигиталној транзицији у пољопривреди

Улога саветодаваца и АКИС у ЗПП 2021-2027

Најважнију улогу у АКИС-у имају саветодавци. Они пољопривредницима и другим предузетницима у руралним подручјима пружају најсвежије информације, које им помажу у доношењу свакодневних одлука.

Услуге саветовања пољопривредних газдинстава укључују помоћ за цео циклус развоја пољопривредног газдинства: од покретања пољопривредног газдинств, преко конверзије пољопривредне производње према потражњи потрошача, увођења иновативних пракси и техника које омогућују бољу отпорност на климатске промене, до побољшања добробити животиња и стандарда безбедности хране и социјалне заштите. Услуге морају бити прилагођене различитим врстама производње које имају економску, еколошку и социјалну димензију у сврху побољшања одрживог управљања и опште успешности пољопривредних газдинстава.

У складу са ЗПП, државе чланице морају обезбедити да савети буду непристрасни, да су саветодавци квалификовани и оспособљени за пружање услуга и да нису у сукобу интереса. Улога саветодаваца је и да пољопривредницима помогне да боље разумеју повезаност између управљања пољопривредним газдинством, са стандардима и захтевима који су прописани ЗПП, али и да помогну у побољшању спровођења мера подршке које се спроводе у оквиру ЗПП, укључујући дигитализацију. Саветодавци такође могу бити специјализовани за пружање подршке за посебне врсте производње и специфичне теме.

Пољопривредницима су на располагању и савети о управљању ризицима и подршка иновацијама за припрему и спровођење нових пројеката у оквиру Европског иновативног партнерства за пољопривреду – ЕИП. У оквиру ЕИП-а треба да се створи посебна додата вредност кроз боље повезивање истраживања и пољопривредне праксе, коришћењем одговарајућих мера, повезивањем актера и пројеката у подручју иновација, промовисањем и бржим трансфером иновативних решења у пракси, разменом информација међу пољопривредницима и информисањем научне заједнице о потребама за новим истраживањима у сектору пољопривреде.

Националне мреже за ЗПП

У новој ЗПП националне руралне мреже прерашће у националне мреже за ЗПП, чиме ће бити проширен делокруг деловања, подржана размена знања и подстакнуте иновације у земљама чланицама. Организовањем догађаја који ће повезати људе и организације стимулисаће се покретање међурегионалних и прекограничних пројеката. Националне мреже за ЗПП помажу да се иновације учине доступним и да се поделе резултати пројеката који су од значаја за њихову земљу.

АКИС У Републици Србији

У Републици Србији постоји дуга историја преноса знања у пољопривреди и самим тим веома велики број актера који чине АКИС, које можемо поделити у три групе. У првој групи актера су образовне институције које спроводе образовање и истраживање у области пољопривреде, као што су средње и високе школе, факултети, институти за истраживања у пољопривреди и друге јавне институције за пољопривреду, шумарство, рурални развој и заштиту животне средине. Другу групу чине приватни саветодавци, консултанти, предузетници и други актери у систему снабдевања храном. Трећу групу чине пољопривредна газдинства, пољопривредне задруге, удружења пољопривредника и привредника.

Кључну улогу у АКИС-у Републике Србије има Пољопривредна саветодавна стручна служба (ПССС). На територији централне Србије саветодавне послове програмира, финансира и координира Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, а на територији АП Војводине Секретеријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Саветодавне службе су распоређене према регионалним и локалним потребама и има их укупно 34 (31 државна и 3 приватне).

Активности саветодаваца су давање савета, препорука и стручне помоћи пољопривредним произвођачима путем индивидуалних и групних метода рада (предавања, радионице, трибине, демо огледи, демо фарме итд.), као и путем медија (ТВ наступи, објаве чланака у билтенима, новинама, порталу www.psss.rs и друштвеним мрежама). Области које саветодавци покривају су: биљна производња, сточарска производња, заштита биља, екологија, инвестиције и управљање ризицима на пољопривредним газдинствима, сеоски туризам, диверзификацију руралних привредних активности, примена нових стандарда у производњи, управљање земљиштем итд. Такође, саветодавци помажу пољопривредним произвођачима у попуњавању апликационих формулара и изради бизнис планова за коришћење подстицајних средстава из домаћих и страних фондова.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде сваке године издваја подстицаје за унапређење система креирања и преноса знања у оквиру којих су и подстицаји за развој техничко-технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју. У периоду од 2018-2021. године реализовано је 87 пројеката (2018-8, 2019-17, 2020-22 и 2021-40 пројекта) у чијој реализацији су учествовале научноистраживачке организације, истраживачко развојни центри, иновациони центри, пољопривредне саветодавне и стручне службе и други партнери.

У наредном периоду, Република Србија ће морати да прилагоди АКИС новим захтевима, да се унапреди сарадња између научних институција, приватног сектора, саветодаваца и пољопривредника.

Нови АКИС прилагођен потребама пољопривредника

Ранији начин саветовања где истраживачи, тренери и технички експерти развијају решење проблема, а затим их преносе пољопривредницима је застарео. Све више се примењује учење између пољопривредника и саветодаваца. Нове форме медија и информационих технологија пружају многобројне могућности учења, ширења знања и искуства. За примену ових технологија потребно је време и нове вештине, како би се сви прилагодили њиховом коришћењу. Сви који су укључени у систем пољопривредног знања морају се фокусирати на стварне проблеме с којима се суочавају пољопривредници и пружити им решења за њихово превазилажење, јер ће их једино на тај начин мотивисати на сарадњу и примену савета.

Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

www.minpolj.gov.rs

E-mail: office@minpolj.gov.rs

Ова брошура објављена је уз помоћ Европске уније.
За садржину овог летка искључиво је одговоран Weglobal
и та садржина не одражава званичне
ставове Европске уније.